

THE LITHUANIAN DAILY LAISVĖ

Published by the Lithuanian Co-operative Publishing Society, Inc.

Every day, except Sunday, at 456 Grand St., Brooklyn, N. Y. Telephone Stagg 8878.

Yearly subscription rates: in U. S. \$6.00; foreign countries—\$8.00.

Entered as second class matter March 11, 1914, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the act of March 3, 1879.

NEGELBĖJO IR KELIAKLUPSČIAVIMAI

Ne tik vietos lietuviai, kurie darbuojasi išgavimui Lietuva... "nepriklaušomybės", bet ir iš Lietuvos pribuvę visokie pasiuntiniai, visokios misijos keliaklupsčiaivo Washingtono po įvairias raštines, pas įvairių raštinių sargų stubas, kad tik kaip nors Lietuvai išgavus nepriklaušomybę.

Bet štai Washingtonas duoda atsakymą, kad Lietuvos valdžios jokiū būdu negali pripažinti. Vadinasi, mūsų tautininkų ir klerikalų visą "darbą", visus "vargus" ir žmonių išleistus pinigus marģis ant uodegos nusinešė.

Mes sakėme ir sakome, kad didžiosios imperialistinės šalys tik tuomet suteikia mažosioms tautelėms "nepriklaušomybę", kuomet matė, kad iš to turės gerą pelną. Bet ar tas suteikimas "nepriklaušomybės" turi kokią vertę? Ar tos tautelės tikrai gali nepriklaušomai tvarkytis?

Lietuvos ir Amerikos lietuvių laikraščiai buvo praešę, kad Anglija ir Francija jau pripažino Lietuvos "nepriklaušomybę". Vadinasi, Lietuva gali savarandiai ir liuosai tvarkytis. Bet ar taip yra? Tie patys laikraščiai jau po "pripažinimo" rašė, kad Anglijos ir Francijos misijų atstovai, kurie dabar ešą Lietuvoje, uždraudė lietuvių kariuomenei užpildinėti ant bermon-tininkų ir kolčakininkų, kurie Lietuvoje buvo pradėję kontr-revoliucijinį lizdą.

Pagalios, Washingtono valdžia, duodama atsakymą, kad negali pripažinti Lietuvos valdžios, sykiu paduoda ir priežastis, kurios gana įdomios. Ji pasako, kad negalinti sulaužyti tą pažadėjimą, kurį davusi Rusijai, neskaldyti vienos didelės Rusijos, bet stovėti už jos delybę.

Čia aiškiai matome, kad duotas toks pažadėjimas ne kam kitam, kaip tik Kolčakui, kurį talkininkai pripažino visos Rusijos valdžia ir kurį visą laiką rėmė. Bet ir čia dar ne tame svarba, kad duotas pridėdėjimas kontr-revoliucionieriams su monarchistinėmis tendencijomis. Čia mes norime nurodyti Lietuvos diplomatomams, kaip iš jų tyčiojasi didžiū valstybių valdžios. Jeigu yra duotas toks pažadėjimas, kurį ir dabar dar šventai pildo, tai kaip galėjo pripažinti Lenkijos ir Finlandijos valdžias, kuomet tos šalys buvo didžiosios Rusijos dalimis? Juk kolčakiniai jokiū būdu nenorėjo Lenkiją ir Finlandiją padaryti "nepriklaušomomis" šalimis. Vadinasi, jau čia sulaužytas prižadas ir remiantis tuo sulaužymu, galima buvo pripažinti ir Lietuvos valdžią.

Mes jau ne syki ir ne du nurodinėjome, kad imperialistinės šalys būtinai nori Lietuvą prijungti prie Lenkijos. Tos šalys leidžia lenkams imperialistams veržtis ne tik Lietuvon, bet ir Latvijon, o kada lietuviai bando jiega pasiprieškinti, sulaukiyti tą veržimąsi, tuomet juos sulaukia, uždraudžia savo jiega pavartoti. Amerika atsieako pripažinti Lietuvos valdžią, nes dar nežino, kaip atsitišks su Pabaltijos valstybėmis, dar negali permatyti jų likimo. Ji laukia kokiūs galutinus žingsnius darys Anglija ir Francija.

Dabar žingeidu žinoti, ar klerikalų ir tautininkų spauda ims "garbinti" lygiai taip Washingtono valdžią, kaip kad garbino ir, dalinai, garbina Londono ir Paryžiaus valdžias, ar tylės, tartum vandens burnon igėrė.

Taigi, keliaklupsčiavimai nieko negelbsti. Nepriklaušomybę negalima nupirkti arba išprašyti. Ją gali tik susipratus darbo liaudis iškovoti.

KAIP LIETUVOS VALDŽIA ŠEIMININKAUJA?

Kada Lietuvos dalį buvo užėmę bolševikai, tai Lietuvos klerikalų ir tautininkų spauda šaukė ir dar tebešaukia, būk bolševikai viską nuo žmonių plėšę ir už suplėštus produktus mokėję popieriniais pinigais, kurių žmonės nenorėję imti. Už tokį pasielgimą bolševikai buvo smerkiami net ir dabar spauda pakartoja jų "žiaurų" elgimąsi.

Bet kaip dabar Lietuvos valdžia šeiminkauja? "Laisvės" No. 36 tilpo iš Simno atsiųstas laiškas, kuriame nurodo, kaip Lietuvos valdžia elgiasi. Negana to, kad ji viską ima nuo žmonių ir nieko nemoka už paimitus daiktus, bet dar konfiskuoja ir pinigus, atsiųstus žmonėms iš kitur. Pav-tas žmogus rašo:

"Vistiek, sūneli, jei jūs mums pinigų ir siųstumėt, mes jų negausime, nes niekas negauna... Kitiems nutiesus į pačią pinigų atsiimti, pasako: 'Kuomet Lietuva pabaigs karę, tuomet tau apmokės iš valdžios...' Gal būt, kad lenkai užims visą Lietuvą. Tik nežinia kas užmokės už tuos javus ir gyvulius, kuriuos dabartinė Lietuvos valdžia iš žmonių ima? Ji sako užmokės, kuomet karė pasibaigs."

Matomai, žmonės džiaug-tųsi, jeigu jiems Lietuvos "valdžia" už paimitus daiktus mokėtų popieriniais pi-nigais.

KURKIME LIETUVOS SOCIALISTINĖS RESPUBLIKOS FONDA

Lietuvos žmonija, didelė savo didžiūma, yra palinkus prie naujo visuomeninio idealo, kuris ar šiaip ar kitaip išsireiškia socializmo prasmėje.

Darbininkai, mažieji ūkininkai, vidutinė inteligentija ir didelė dalis stambiujų ūkininkų jaunuomenės ilgi-si to idealo, — ar šiaip ar taip, nėra jam priešingi nei per nago juodymą.

Taip, yra tenai dvasiškų socializmo spėkų. Bet jos dar tebėra neorganizuotos. Nėra materialų (medžiaginių) spėkų, kurios taip reikalingos visokiam orga-nizavimui. Jie netur piniginės paramos, kad galėtų organizuotis ir pasekminga-i gyvendinti savo sviesiają ideją, socialistišką darbininkų respubliką.

Socialistai liaudininkai yra stambiujų ūkininkų ir biznierių ideologai-rėmėjai radikalai, t. y. išrodanti, kaip revoliucionieriai, kurie tačiaus, tik toli "revoliucija" kels, kolei stambioji Lietuvos buržuazija nepaima valdžios į savo rankas. Jie tuomet liks paprastais liberalais.

Lietuvos Socialdemokratų Partija beveik negyvuoja. Tai dėl to, kad ji nuo proletariškai socialistinio idealo nusikreipė ir įjiesko-jo sau galės tarpe amžinų jų darbininkų priešų bur-žujų ir sykiu su jais tvėrė buržuazišką Lietuvos res-

tuvos Socialistinės Respublikos Fondą.

Rinkdami aukas į tą fon-dą, kalbėdami apie tą res-publiką ir jos fondą, dary-sime nemažą įtekė ir į Lietuvos darbininkus. Jie matys, kad jie nėra visų ap-leisti, išnaudojami ir perse-kiojami; matys, kad jų bro-liai ir sesers už placiųjų jų-rių darbuojasi jų paramai, ir jie bus drąsesni, ir greičiau tvirtiau suorganizuos. Beabejo, iš jų kils nauja Lietuvos partija ir tai tvirtiausia partija, kuri ves brolius darbininkus prie išsiluosavimo iš išnaudoto-jų nagų.

Į darbą, draugai ir drau-gės! Gana nusiminimo: mūsų idealas ne už kalnų, bužiai ir kitokie daiktai, kurių Lietuvos žmonės ne tik negaus, bet ir nematys, kaip kad nematė "Lietuvių Dienoje" surinktų pinigų.

Ir štai, kada mes gauna-me daugybę iš Lietuvos lai-škų, kuriuose perdėm nusi-skundžiama, kad paprasti žmonės nieko negauna, Lie-tuvos misijos nariai, prieša-kyje su p. Vileišiu, drįsta imams tvirtinti, kad dabar Lietuvoje jau viešpatauja pilna demokratija ir kad Lietuvos liaudis remia da-bartinę valdžią, kaip vieną "demokratiškiausią."

Pas Lietuvos misijos na-rius, visgi didelė drąsa taip per akis meluoti, pasakoti apie tokius dalykus, kurių ten visai nėra.

Labai gerai, keno akys nebijo nei dūmų, nei gėdos.

DIEVAS, KUMŠCIA IR NUOSAVYBĖ

Buvo laikai, kuomet net kooperatyvė Lietuvos inteli-gentija, A. Smetonos vadovaujama, išpradžiū "Vil-tyje", o vėliaus "Vaire", rū-pinosi laikytis atstokai nuo vulgarinio klerikalizmo. Nors ta inteligentija, fak-tiškai kalbant, dirbo kleri-kalinį darbą, bet ji vis-tik nenorėjo perdaug susigimi-nuoti su poterių, ražan-čiaus ir škaplierių dvasia. Ji dar nebuvo tuomet visiškai pamiršus "Varpo" libe-ralizmo tradicijų. Tarpe "Vilties" ir "Vauro" iš vie-nos pusės ir tarpe "Saltinio" ir "Draugijos" iš ki-tos pusės buvo pusėtino skūrtumo tame, jog pirmuo-riju du laikraščiai šalinosi nuo aklos fanatiškos davat-kystės, nuo grubai nutašy-to kamikiškai-chamiško kleri-kalizmo ir skelbė klerikali-zmą modernąjį, nušlifuoatą, progresyvi, jeigu norite. Štai kodėl, vieną kartą, va-das konservatyvio klerika-lizmo kun. Dambrauskas buvo sukėlęs bataliją prieš p. Smetoną.

Dabar Lietuvoje kiti lai-kai. Be aklo davatkiško klerikalizmo, be minejimo dievo vardo kuone kiekvie-name sakinyje neapsieina ne tik oficialė klerikalų spauda, bet ir vadinamieji "bepartyviai" valdžios ofi-ciozai.

Dievas, Dievas, Dievas — ant kiekvieno žingsnio! Pat-sai Smetona, savo atsiliepi-nimui ir Amerikos lietuvius, ne-uzmiršta pasakyti "deku-i Dievui".

Charakteringas tuo žvilg-sniu straipsnis tilpo kauriš-kėje "Lietuvoje", naujų me-žnų numeryje. Paduodame ištrauką iš to straipsnio: "Viešpatie Dieve, tu esi mūsų įsitikinimas visados (Psalmė 90). "Žmonių darbai nyksta ir griuva — viskas mainosi — tik jis vienas, Pasaulio Stei-

Kada keli lietuviški agentai bei kupčiai sumano su savo bizniumi traukti į Lietuvą, tada jie apskelbia, kad su-siorganizavo kokia tai "Lietuvos bendrovė", kurios šė-rus jau galima pirkti. Tai ir prasideda tuštinnimas dar-bininkų kišenių.

Dabartiniu laiku yra la-bai pagarsėję lietuvių amatininkai, kurie organi-zuojasi į tam tikras "bend-roves" ir jau rengiasi sius-ti savo atstovus į Lietuvą. Lietuviai amatininkai,—pu-likiai skamba, bet tikrenybė-je, jie yra ne amatininkai, bet dar pilnai neišsivystę buržujai. Na, kurie iš jų yra taip garsūs amatin-ikai? Gali būti pas juos vie-nas, kitas kurpius, kriau-čius ir koks kalvis, bet ku-rie iš jų yra technikai? Gal būt Bagočius, kuris juos mo-kina, kaip Lietuvą atbudavo-ti?

Reikia suprasti, kad Lie-tuvoje, nors ir ant penkių nuosimčių, nėra galima pa-kelti jos industriją prie da-bartinės tvarkos. Jokios pri-vatinio biznio spėkos nenuti-tyje Lietuvoje gelžkelius, nepabudavos vandentrau-kius, nei elektrikinės spė-kos stotis. Industrija Lie-tuvoje vien-tik prie Tarybų tvarkos gali kilti, kada Lie-tuvos darbo žmonės valdys jos turtus. Vien-tik bendro-mis spėkomis, prie dabarti-nių naujagydynių darbu-jančių ir komunikacijų i-monių, galima atbudavoti Lietuvą, o ne privatiniais bizniais.

Bužuazinis biznis yra ant tiek daug nusmukęs, kad jis nevien Vokietijoje, bet Ang-lijoje, Francijoje ir kitose ša-lyse naikina kultūrą. Bur-žuazinė tvarka atgyveno sa-vo amžių. Ekonominis ban-krutas matosi aiškiai visame pasaulyje. O mūsų klerikalų buržuazija sako, kad su ta supuvusia tvarka atbudavo-sianti Lietuvą.

Lietuviški buržujai, dėlėl godumo, kad gyventi iš ki-to triuso, tampa tokiūs tamsūnais, kad nesupranta nei paprastos politinės eko-nomijos. Jie labai vaikiškai džiaugiasi iš to, kad Angli-ja skolina Lietuvai \$25,000,000, kada ta pavola reiš-kia galutiną Lietuvai pra-žūtį. Jiems bešeimininkau-jant, Lietuvos liaudis nepa-sijus, kaip taps parduota Anglijai.

Jie yra agentai Anglijos ir Amerikos kapitalistų, o ne Lietuvos mylėtojai. Jie dirba dėl savo pelno, o ne Lietuvos liaudies patarnavi-mui.

Su tais maldaknygių ir skudurų kupčiais net ir iš-davikai, kurie patarnaus valdžiai kleimiai susipratus Lietuvos darbininkus gias kraustyti į Lietuvą ir ponais tapti.

Vardan Lietuvos varge-tancios žmonijos, mes, dar-bininkai, turime dėti pasku-tines savo pastangas nelei-ti galutinai įsiviespatauti buržuazijai Lietuvoje. Lie-tuva turi būti apvalyta nuo vampirų. Ji turi būti tais-ne išnaudojimo ir klėso ka-vos, bet dirbančių minų

(Tęsia ant 3-jo pusl.)

Panėd., 16 d. Vasario, 1920. (Tęsia ant 3-jo pusl.)

